A°. 1818. N°. 133.

LEYDSE COURANT.

VRIJDAG DEN 6 NOVEMBER.

SPANJEN.

KADIX den 19 October. Gister zijn alhier drie Russische Fregatten aangekomen, welke den 30 September van Portsmouth vertrokken waren, met name *de Ligeria*, *de Volga* en *de Pronia*, de eerste van 44 stukken, gecommandeerd door den Bevelhebber Ragman; de twee laatste van 36 stukken, en gecommandeerd door de Kapiteins Plater en Sweske, welke door Z. M. de Keizer van Rusland ten geschenke zijn gegeven aan Zijne Catholieke Majesteit, tot schadeloosstelling der groote uitgaven, welke men verpligt is geweest te doen voor de vragten in Rusland gekochte Schepen, dezelven zijn schoonen in voeden stuk.

Den 13 dezer was het Schip *la Negra*, van Lima aangekomen, met een 600,000 harde Piasters (vier millioen vier duizend Frangs.) Mes verwacht de eerstk met *de Tagle* van Calle vertrokken Schepen *la Castilla* en *la Prudosa* met aanzienlijke fonsten.

ZWITSERLAND.

VERVOLG *van* LAUSANNE den 16 October. Ten opzichte van het Decreet, door het Gouvernement van Friburg op den 15 September ll. ter terugroeping van de Jesuiten, uitgevaardigd, (*zie onze Courant van Maandag 2 November*) is door zes Leden van de minderheid des Grooten Raads gedaan de navolgende

VERKLAARING.

„ De toelating der Orde van de Jesuiten, in het Canton Friburg, den 15den der loopende maand September gedetreteerd, is een gebeurenis van een zo buitengewoonen aart, zij is zodanig geschikt, om de verwondering van den buitenlander te verwekken, en ongerustheid in het inwendige van het Zwitsersch bondgenootschap, dat de Ondergetekenden het voor hunnen toestand en hunne eer gevoeglijk hebben geoordeeld om publiek en openlijk te verklaren, dat niet alleen zij geenerlei deel daar aan hebben, maar dat zij, in overeenstemming met de minderheid van den Grooten Raad, eene onverwinnelijke standvastigheid, en alle kracht van redeneering aan den dag gelegd hebben, (onder het bezigen evenwel van alle behoedzaamheid tegens de andere deelhebbenden) om een zo onbedachtzaam besluit wech te nemen. Bij deze verklaring voegt men eene beknopte en getrouwe opgave van den loop dier gewigtige zaak, en van de beginselen, welke de minderheid in haren tegenkanting hebben bestuurd.

„ Bereids op het einde van Junij, deden een lid van den Grooten Raad, gedurende de tijdelijke Zomer-zitting, het voorstel om de Jesuiten in te roepen, en dat voorstel was tot een wijtlijk onderzoek verzonden aan den Staats-Raad; eene magt, samengesteld uit den regeerenden Amptman en twaalf Raaden, aan welke het recht behoord van eerste voorsteller in alle zaak van gewind. De Staats-Raad bragt in een omstandig rapport vijze bedenkingen te voorschijn, welke een klaarsten bewezen, hoezeer zodanig een ontwerp onnuttig was, en hoezeer hetzelve alle regelen van voorzichtigheid kwetste. Na eene beredeneering van meer dan twee uren over dit rapport verwierp de Groote Raad, volgens de constitutioneele vormen, het gedane voorstel, en men moest dit stuk beschouwen als afgedaan en wech geruimd, ten minsten voor langen tijd."

„ Dan er waren naauwlijks 2 maanden verloopen sedert de wechruiming van dit voorwerp, op een constitutioneele wijze, in eene gewone Zomer-zitting, dat hetzelve den 17 Aug. in eene vacantie-zitting van den Staats-Raad, en in het afwezen van twee van deszelfs leden geheel onverwacht aan de Vergadering een ontwerp van decreet in vier artikelen reryat, werd voorgedragen, ten oogmerk hebbende het terug roepen der Jesuiten en hunne alda de goederen van het Collegie te Friburg over te laten. De voorlezing van hetzelve en de aanneming waren in minder dan twintig minuten afgedaan, zonder acht te slaan op den uitgedrukten wensch der minderheid, eerstelijk voor een meer bedacht onderzoek van dit hinderlijk en onverwacht voorstel, en vervolgens om hetzelve artikel voor artikel te overdenken."

„ Er werd eene buitengewone zitting van den Grooten Raad bijeengeroepen tegen den 15 September (hetwelk volgens de Constitutie geen plaats moet grijpen dan in dringende gevallen)."

„ Van dien af was alles in beweging om de gemoederen op te winden, en zich aanhangers te verzorgen; de lister vooral vertoonde zich werkzaam, en deed zijne uitwerking. Achtbare manhen van staat, die in de voorgaande zittingen zich tegen de toelating der Jesuiten hadden uitgedrukt, werden gescholden voor vijanden van den Godsdienst, en men schreef hun het ontwerp toe om dien van onze Vaderen te willen vernietigen, de taal der wijsheid werd niet meer gehoord; deszelfs indruk was vooruit vernietigd door de insprekingen van de cabaal."

„ De minderheid zag met eene diepe smert den aanstaanden uitval van een ontwerp, waarvan de noodlottige gevolgen, voor het welzijn van het Canton, en misschien van het geheele Vaderland, zich in alle derzelver uitgebreidheid aan hare oogen vertoonden."

„ Zij verzuimde niets om de wolken te verdrijven, van welke een geheimen invloed van buiten, en vermomde bedoelingen van binnen, zich hadden omwonden, en hare vertoogen drukten voornamelijk op de dierbaarste en werkelijkste belangen van het Friburgs huisgezin.

„ Het is van de uiterste aangelegenheid, zeide die minderheid, het is onder de eerste pligten van een Gouvernement, dat het bamiddelijk zelfs het publiek onderwijs bestuurt. Eene stellige wet ligt die pligt bijzonderlijk op alle het Gouvernement van Friburg. Derzelver vervulling is onstrookbaar met het denkbeeld om het onderwijs der hoogere wetenschappen over te geven aan eenig Godsdienstig genootschap hoe genaamd; nog veel minder aan een gebroederschap, van hetwelk de standvastige strekking naar de omhangijkheid, en de gevaarlijken invloed voor den Godsdienst en de rust der Staatendommen, genoegzaam word door de geschiedenis."

„ Dat, zo men zelfs met den mantel der liefde het gevaarlijk karakter der oude jesuiten wilde bedekken, en zich alleen bezwaarde met derzelver bewezene diensten met opzicht tot de opvoeding, het moetlijk zou zijn, om in den werkelijken staat van zaken hier te zien, eene blijkbare onmogelijkheid, dat die Orde in haren buiten luisterkunde herrijzen, om aan de uitgebreide bestemming terug gegeven te worden, om de opvoeding van de Catholijke wereld uit te oefenen."

„ Dat, dan zelfs, wanneer er eenige twijfseling over deze waarheid kon plaats hebben, de overzichtigheid ten allerminsten zou gebieden te wachten, dat men met verzekerde hoop van goeden uitslag, in het naburig Duitschland eenig aanmerkelijk getal huis zien oprijzen van die groote en uitmuntende stichtingen, die onder de oude Jesuiten de Kweekschalen waren van bekwame Onderwijzers."

„ Dat men als zodanig de huizen niet kan beschouwen van de nieuwe Societeit, in eenige plaatzen van Spanjen en Italien opgerigt, en even zo min die vereenigschapping van vreemdelingen uit alle landstreken van het geheel al, welke zich in Wallisserland heeft gevormd, en waar van de geest, de zeden en de beginselen geenszins aan onze Zwitsersche Natie zouden kunnen voegen."

„ Dat het, voor het overige eene treffenden onverklaarbare ongezindheid zou van den dag leggen, van zelfs geen het minste officieel en zekere inligtingwonnen te hebben, over de inwijnen in Wallisserland gevestigde, welke men sich voorstelde in te roepen tot vorming van den grondslag tot het nieuwe huis der Jesuiten te Friburg."

„ Deze aanzoekingen onbeschaamd, zonder voorbehoudingen, te willen overlaten aan de hoogere wijsheid der wetenschappen, de zorg der vorming van de jonge Kweekelingen voor den Staat en het Altaar, de gewigtigste taak voor de samenleving, hun een publiek bestaan te moeten doen in staden te stellen van minstens één millioen inkomsten, ter het publiek onderwijs bestemd, zonder de minste waarborg te hebben, dat het doelwit zullen bereiken worden; te niet doen het geen aanwezig is, een herschepping van den wijs en verlicht Gouvernement zou kunnen noodzaken, worden op eene wijze, welke gelijklijk wonderlijk stond zij voor de staat en het Canton, en zelfs zich verheffen tot eene stichting van eene hooger orde; zich tot zulke mogelijkheid bezenen, om waardig die voordeelen uit te zien, zo waarlijk de afwijking zijn van alle regelen van voorzichtigheid, en zich schuldig te maken het vergeten van alle zijne pligten."

„ Bedenkingen van zulk eenen ernstigen aart, onder derzelver verschillende betrekkingen ontwikkeld, en met zorgvuldigheid voorgedragen, werden niet opgenomen. De voornaamste middelen door tegen aangewend, bestonden in overdreven lofspraken van de oude Jesuiten, in bevige ontladingen, uitmakende in perschreven inboezemingen tegen de wijsheren, die zo gezegd, meer die Orde den voornaamsten steun van den Troon en het Altaar hebben omgeworpen, en zich thans tegen dezelfs herstelling aankanten; en dan de door de geschiedenis genoegzame aanvoering, dat zonder dat hetzelve, er geen duurzame bestaan is voor den Godsdienst en den Staat; de lofspraak, eindelijk van eene eenvormige wijze van onderwijs, en de ijverige beriping van de mode om stoelen volgens mededinging te geven," enz.

„ In de beslissende beraadslaging van den 15 September, deed de minderheid van den grooten Raad, een gezuiverd 18, het voorstel om de zaak met een bedachtzamer onderzoek te verzenden.

„ Deze vraag, welke de eenige beschouwing van het belang des onderwerp wettigde, vond zich boven dien nog op eene bijzondere wijze gehuwijkt, door de voorlezing van eene depêche, dien ochtend, van wegens het dirigeerend Canton van Bern ontvangen, hetwelk, zonder zich eenen amptelijken invloed te willen toeeigenen, maar alleenlijk in de taal van vertrouwende vriendschap, en met eene edele kieschheid, dezelfs bekommeringen uitdrukkende, ten opzichte van het onderwerp van het besluit dat genomen stond te worden, trachte de aandacht van het Gouvernement te vestigen op de onberekenbare gevolgen, welke dezelve kon hebben, met betrekking tot de hoogere belangen van het gemeene Vaderland, en eindigende met den Staat van Friburg, dringend te bidden: „ eene separatie niet te verhaasten, welke zekerlijk verwondering bij onze naburen moest doen geboren worden, zo wel als eene smertelijke gewaarwording, en levendige bekommeringen onder het groot tantal Staaten van het Bondgenootschap."

„ Doch het was te vergeefs, dat de stem der reedelijkheid, van zulk eenen achtbaren kant nog weergalmde, men hoorde die niet, en de beschreide wensch van eene aanzienlijke minderheid, om een nader onderzoek, werd ter zijde gesteld. Men durfde nog meer doen. De verpligtende en geheel welwillende stap van de Bondgenootschappelijke magt, de uitdrukking van het broederlijk belang van wegens een ouden en getrouwen Bondgenoot, werden onder valsche en haatlijke couleuren voorgedragen. Men dreef het vergeten der welvoeglijkheden tot de uiterste hoogte, en men bewaarde niet eens den schijn van gematigdheid. Men sloeg verstand het voordierig decreet, hetwelk het hart van den zorgvollen Vader der Vaderlanden, en van den opregten Vriend zijns Vaderlands, met smert vervulde, hetwelk eene wezenlijke beleding der Wergeving van den Staat behelst, en hetwelk op eene vernielende wijze, bijdoet hebben zal tot de verstoring van het aanwezige en van de toekomst. Het is onder den dekmantel van den Godsdienst, van welken men reeds zo menigwerven misbruik gemaakt heeft, dat het groote werk volvoerd werd. Ieder dodrijving mag zal in geene onzekerheid blijven over de bedoelingen, welke de bewerkers van deze onderneming hebben bestuurd, en eene schijnbaar zijnde toebereidselen tot dezelve voor den minst vertrouwden opmaken."

„ Dertig bevaren wij, onder de pijnlijke en onvermijdelijke gevolgen van deze gebeurenis, het onmiddelijkste, hetwelk zeker het minst beklagenswaardige effect is de

(*Het vervolg op de Kant van deze Blaadz.*)

De Prefect en de Gemeente-Raden van verscheide Bailluagies hebben, op aanzoek van den Staats-Raad, adressen aan het Gouvernement gezonden, waarin zij hunne vergenoeging uitdrukken over de herroeping der Jesuiten. De acten van bijval der Gemeente-Raden van Grujère en van Chatel St. Denijs, onderscheiden zich door de overmaat van hunne onderwerping. De Pastooren zijn gelast om de uitspraken en zaals de verdedigers, van de vermaarde protestatie den zes Staats-Raden aan te kleven. De Geestelijkheid van St. Maria, te Epenales in conferentie vereenigd, heeft plegtige dankbewijzingen gestemd aan den Heer Amptman Techtermann, om het bekend door hare gehechtheid aan het Gezach.

De Pater Godinot, die in deze zaken een grooten rol speelt, heeft van den Staats-Raad eene Nota ingeleverd, bij welke hij verklaard, in den naam en van wegen Pater Sineo de la Tour, *Superieur van het Gezelschap van Jesus, in Zwitserland*, aan te nemen het decreet, door het Friburgsch Gouvernement uitgevaardigd, onder dagtekening van den 15 September, betreffelijk de terugroeping der Jesuiten, en heeft gelast, dat daarvan copiën zouden worden gezonden aan den Bisschop, aan de Professoren van het Collegie van St. Michiel, aan Pater Sineo, Rector van het Collegie in Wallisland, en aan den General der Orde te Rome.

Den 13 October is de Raad buitengewoon bijeengeroepen, en zijn, naar men verzekerd, in denzelven maatregelen genomen ter handhaving van de publieke rust, in de mede dat de verklaring van den 26 September (*hier boven medegedeeld*), te Frankfurt, de gewijsde en gesproken, zo als reeds was voorgesteld, herstadt in het gerd om aan deze aandpleging deel te nemen.

Dijn gelijken dat heeft men de Heeren Chapuis en Dolerse, welke naar Sion in Walliserland afgevaardigd waren, te Friburg terug te zien komen, elk van een Jesuit vergezeld. Men heeft Pater Godinot herkend, voormals Predikel in het Collegie van St. Michiel.

DUITSCHLAND.

WEENEN den 25 October. Den 19 dezer heeft de Hertog Albert van Saxen-Teschen, de 50ste verjaardag gevierd van zijne benoeming tot Colonel en Eigenaar van het derde Regement Cuirassiers van zijn naam. Dit Corps was in dien einde te Margarethen bijeengekomen, en deszelfs

(*Het vervolg op de volgende Bladz.*)

reids in beweging, en zullen hunnen afmarsch over Luik en Keulen rigten.

Het Koninglijk Hof van Toulouze heeft dezer dagen de Notarisen Yence en Besñères Veynac, en den voormaligen Commissaris van Policie Constans in staat van beschuldiging gesteld, als medeplichtig aan den moord van Fuildez, en heeft dezelve verzonden naar de Assizes van het Departement van de Tarn; bij hetzelfde arrest is de Notaris Louis Bastide in vrijheid gesteld, als zijnde de tegen hem ingebragte beschuldiging niet genoeg bewezen.

De 5 pCts. staan op 71 fr. 50 c.; de Bank-Actiën 1580 fr.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL den 3 November. H. H. K. K. H. H. de Prins en Prinses van Oranje zijn gister ochtend om 8 uren naar Maastricht vertrokken, ten einde H. M. de Keizerin Douairière van Rusland, hunne Doorl. Moeder te ontvangen, en welke alhier dezen namiddag tusschen 4 en 5 uren wordt te gemoet gezien. In den jare 1786 heeft onze Stad nog eens de eer genoten van die Vorstin te zien, alstoen reizende onder den naam van Gravinne van 't Noorden, vergezeld zijnde van Keizer Paul I.

Zijne Excellentie de Militaire Gouverneur van Zuid-Brabant is gisteren, gezellig met den Burgerlijken Gouverneur vertrokken, om Hare Majesteit de Keizerin Douairière van Rusland, aan de grenzen der Provincie te ontvangen, waar alle de Brigades der Marechaussée verzameld zijn, om hare geleide uit te maken. De Burgemeester en Schepenen zullen vergezeld van de Eere-Wacht, ten

(*Het vervolg in de Kamer van dezen Blade.*)

OPROEPING DER VERLOFGANGERS VAN DE NATIONALE MILITIE.

BURGEMEESTEREN DER STAD LEYDEN roepen bij dezen op, ingevolge eene aanschrijving van *Mijn Heer den Gouverneur van Zuid-Holland*, de Verlofgangers van de Nationale Militie, om te compareren, en on *de Plaets*, *in de Zaelstad*, *op de Oudezijds* ten einde, ingevolge Art. 181 der WET op de Nationale Militie, door den Heer *Militie-Commissaris* te worden geïnspecteerd, voorzien van de kleedings- en kleine équipements-stukken, welke zij van hun Corps bekomen hebben, als mede van hunne livrets en verlofpassen, als:

Voor die van het 1ste Militie-Kanton, op Dinsdag, den 10den November aanstaande, 's morgens ten half negen uren.

Voor die van het 2den Militie-Kanton, op Woensdag den 11den daaraanvolgende, 's morgens ten half negen uren.

en

Voor die van het 3den Militie-Kanton, op Woensdag den 11den derzelve maand, 's middags ten twaalf uren.

En geven Burgemeesteren voornoemd, wijders bij dezen kennis, dat, bij aldien zich thans in deze Stad ook Verlofgangers mogten bevinden, tot andere *Gemeenten* of *Districten* behoorende, deze almede genoodigd zijn, om ter voorsch. plaatse en tijd, te compareren, met vermaning aan alle Verlofgangers van de Nationale Militie, om naauwkeurig aan deze oproeping te voldoen, op straffe van Provoost-Arrest, ingevolge Art. 183 der Wet, bij aldien een der Verlofgangers, zich, zonder wettige redenen bij zijn voormeld aanspreken, zoude hebben dat trokken.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij de H. H. Burgemeesteren der Stad Leyden, op den 5den November 1818.

J. G. P. M. VAN VLOTEN,
Ter Ordonnantie van dezelve,
A. VAN PUTTEN.

De belanghebbende worden bij dezen verwittigt, dat, ingevolge het Reglement bij de *H. H. Burgemeesteren* der Steden HAARLEM en LEYDEN, te beginnen met den 14 November aanstaande, voortaan de Pakschuit, alvaarde wekelijks, *Zaturdags* van LEYDEN, als van hier, wederom 's morgens ten *tien uren precies*, in plaats van ten elf uren zal varen.

*** In de maand October 1818, zijn binnen de Stad Leijden overleden: 14 Mans, 14 Vrouwen, 22 Zoons en 19 Dochters, te zamen 69 Perzonen.

In dezelfde maand zijn aldaar geboren 92 Kinderen, als: 47 Zoons en 45 Dochters.

*** De LEIDSCHE SPAARBANK, op Maandag den 2 November 1818, met goed gevolg geopend zijnde, vervolgt derzelver zittingen alle Maandagen, ter plaatse en ure, bij Art. 2 der wetten gemeld.

*** Na eene gelukkige Echtverbindenis van vijf jaren, wierd heden mijn zeer geliefde Echtgenoot, de Wel Edele Gebrenge Heer en Mr. C. J. KNEPPELHOUT, in den ouderdom van ruim 40 jaren, mij en mijne drie Kinderen door den dood ontrukt.

LEYDEN, den 1 November 1818. J. M. DE GYS En CAR.
Wed. C. J. KNEPPELHOUT.

*** Heden morgen trof mij de gevoelijke slag mijne jeugde, daar het den Heer zijn leven en dood behaagde mijne zedergeliefde Echtgenoote, ANNA CATHARINA VAN HENSEN, na eene langdurige Ziekte, in den ouderdom van ruim vijf- en dertig Jaaren, en na eene allergenoeglijkste Echtverbintenis van ruim tien Jaaren; dit zijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen. Zij, die haar deugdzaam en braaf caracter hebben gekend, zullen mijn verlies beseffen en, in mijne regtmatige droefheid wel willen deelen, zonder mij door Brieven van Rouwbeklag daar van te verzeeren.

LEYDEN den 4 November 1818.

CN. VAN HAAGEN.

Wij P. A. VERDA en H. A. LABOHM in *Compagnie*, Mr. *Stukadoors*, maken bij deze aan het geëerde Publiek bekend, dat zij thans woonachtig zijn op de Haarlemstraat, tusschen de Turfmarkt en Fransche Kerk, Wijk VI. No. 328, te Leijden, en recommandeeren zich verder aan hunne geëerde Begunstigers.

UIT DE HAND TE KOOP, een KOESTAL, voor 28 à 30 Beesten, voorzien van een extra goed Rietendak, zeer goede Zolder, Binren, Kap en Spanning, ook een goede KAARNMOLEN; alles zeer geschikt om te verplaatsen. Te bevragen bij Dr. BUITENDYK, Mr. *Metselaar* te Oegstgeest, en bij Ans. VAN DYK, Mr. *Timmerman* te Leyderdorp.

J. & H. WESSELING, H. WESSELING en J. M. WESSELING, Makelaars, zullen op Maandag den 9 November 1818, 's namiddags ten half 4 uren, te Amsterdam, in *de Witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presenteeren te verkoopen: Een zeer mooie, nieuw aangekomene partij Vure en Greenen Noordsche en Nerva Balken, Greene Hamburger Balken, Mijnburger en andere Deelen, Juffers, Twaalf-Ellens, Colters, Eike Planken, Nerva Spieren en andere HOUTWAAREN, leggende in de Binnenkant en op de Schuiten.

*** Bij H. GARTMAN, in de Kalverstraat, te Amsterdam, is van de Pers gekomen: DE PASTORIJ AAN ZEE, door AUGUST LAFONTAINE, in 3 Deelen, met Platen, naar SMIES, door MARCUS. Nog zijn bij hetzelfde gedrukt: I.) WENCESLAUS VALK en zijn FAMILIE, 3 Deelen. II.) DE STRIJD MET DE BETREKKINGEN, of *de Onbekende*, 3 Deelen. III.) EUGENIA, *de Zegepraal over de Liefde*, 2 Deelen. IV.) AMALIA HORST, of *het geheim om Gelukkig te zijn*, 2 Deelen. V.) LODEWYK VAN EISACH, of *de verschillende Opvoedingen*. VI.) IDA VAN KIBURG, of *de Kortbeschikking*. VII.) HET GESLACHT BEERBURG, of *de Familietwist*; allen door denzelfden Auteur, en verciert met Platen naar SMITS, door MARCUS.

Te Leyden, bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON op de Breedestraat.

---

voren ontving die Vorst, aan het hoofd van zijn Regiment, Z. K. H. de Aartshertog Ferdinand, Generaal-Commandant van Hongarijen. Den 10 dezer den achtenden verrigtte het Regiment, na de Militaire Mis, en het *Te Deum*, om den Hemel te danken voor de bewaring van zulk een dierbaar leven, verscheidene maneuvres. Daarna begaven zich Hunne Koningl. Hoogheden naar het Camp bij Margarethen, alwaar de Cuirassiers op kosten van den Hertog prachtig onthaald werden; men dronk er zijne gezondheid onder het algemeen gejuich. De twee Prinsen namen vervolgens met het Corps Officieren het middagmaal. Den 11 en 12 hadden er nog maneuvres en eene revue plaats, waarna het Regiment naar zijne quartieren terugkeerde.

De Staaten van Neder-Oostenrijk hebben den 18 dezer vergaderd geweest, onder voorzitting van den Graaf van Dietrichstein, Marschalk der Staaten. In die Vergadering heeft de Prins van Traurmansdorf, Commissaris van Z. M., de eischen van het Gouvernement voorgedragen, zij bestaan, zegt men, in eene belasting van 860,000 fl. in geld, en in een landbelasting van 8 millioen 600,000 fl. in papien geld. Dus is die belasting in aanmerking van die van het vorige jaar 1 millioen 387,000 fl. verminderd. De Prins Commissaris heeft des avonds aan de Staaten een prachtig diner gegeven, waarop men de gezondheid van den Keizer en de Keizerlijke Familie gedronken heeft.

AKEN den 31 October. Gisteren avond is de Kroonprins van Pruisen hier aangekomen.

Zijne Majesteit de Koning van Pruisen heeft een nieuw bewijs gegeven van zijne liefde voor de weetenschappen. De Baron Alexander van Humboldt was sedert verscheide jaren voorgenomen, om eene reis naar de Oost-Indiën te doen, in de hoop van tot op de hooge Bergen van den Thibet door te dringen. Deze onderneming vorderde groote voorschotten, welkeren bijzonder fortuin te boven gaan, en nu heeft Zijne Majesteit de Koning hem bij den volgenden Brief kennis gegeven, dat hij hier met de onkosten dier reis wilde belasten:

„De Cancellier van Staat, Prins van Hardenberg, heeft mij de memorie voorgelegd, die gij hem hebt aangeboden, aangaande uwe voorgenomen reis naar de Indiën en Indische Archipel, door eenige reis in Zuid-Amerika en de schoone werken, die daar van de vruchten geweest zijn, hebben U een roem verdiend, die uw Vaderland tot eer strekt, en zijn van het grootste nut voor de wetenschappen geweest, ik twijfel geenins of uw nieuw reisplan zal met hetzelfde gevolg bekroond worden."

„Ik maak mij dus een genoegen van U toe te staan deze reis op te doen, een jaarlijkschen onderstand van 12,000 Daalders, by Gond, voor vier of vijf jaren, te rekenen van het oogenblik van uw vertrek. Ook sta ik U toe, alle de nodige Natuur- en Sterrekundige Werktuigen, welke echter het eigendom van den Staat zullen blijven, en die na het volbrengen der reis, aan de bewaarplaatsen moeten worden gezonden, die U als dan zullen worden opgegeven."

„Het vermaak zal ik zien, dat een kenner, zoo als Gij, medewerkt om het verrijken van de aan den Staat toebehoorende Cabinetten."

„Ik zal het levendigste belang stellen in den gelukkigen uitslag van uwe geleerde ondernemingen."

FREDERIK WILHELM.

Aken, den 19 October.

FRANKRYK.

PARIS den 1sten November. Gister voor de Missa hebben de Koning den Portugeschen Ambassadeur, Marquis de Marialva en den Marquis de Campo Major, (Lord Beresford) Marschalk der Portugeesche Legers, ontvangen. Om 3 uren naar Rincennes gereden.

Gister hebben de Koning van Pruisen, de Grootvorst Constantyn en de Kroonprins van Pruisen, met Z. M. en de Koninglijke Familie gegeten, en ook met Hoogstdezelve des avonds de vertooning van het Treurspel *Hamlet* in den Hofschouwburg bijgewoond.

Den 29 October heeft de Grootvorst Constantyn incognito de Stallen en Casernen van de Ruiterij der Koninglijke Garde in oogenschouw genomen. Hij maakte zich niet eer bekend, voor dat hij een Brigadier van de Grenadiers te paard ontdekte, welke hij herkende voor den Reisdep, aan wien hij, bij gelegenheid der dezelve in Rusland gevangen werd gemaakt, het Kruis van het Legioen van Eer, dat de Kozakken hem hadden afgenomen, hier doen terug geven.

Het kort verblijf van Keizer Alexander binnen deze Stad en het bijzonder onderhoud van dezen Monarch met den Koning, geeft aanleiding tot menige gissing; de lezing, welke den meesten bijval vindt, is, dat het onderhoud betrekking heeft gehad op eene naauwe vereeniging tusschen de Fransche en Russische Rijken.

Te Perpignan is den 27 October door een onweer het kruidmagazijn bij het kleine Fort Miradon in brand gestoken en gesprongen, waarbij 16 Soldaten en een Herbergier omgekomen, verscheidene Inwoners zwaar gekwetst zijn, en de Stad zelve zeer geleden heeft.

De Heer Clercke, Marschalk, Hertog van Feltre, uit eene oude Iersche familie, te Landrecies geboren, is op zijn Landgoed in den Elzas in den ouderdom van 53 jaren overleden.

Genoegzaam alle de troepen van het bezettings-leger raken thans tot den aftogt in beweging. Die van Oostenrijk moeten heden den 29 October bij Spijnoek den Rhijn zijn gepasseerd; den 3 dezer moeren de Wurtembergers enden 9 dito de Beijerschen volgen. Reeds op dit oogenblik moeten de Engelsche troepen grootendeels te Calais ingescheept zijn; de Pruisische zijn in volle aftogt over het Luxemburgsche; de Hanoverschen, Deenen en Saxers zullen tusmiddelijk door Henegouwen en Zuid-Brabant trekken. Ook zijn de Russische troepen insgelijks be-

---

D. Krijer, H. E. de Jong, J. R. de Boer, G. J. Dijkhuizen en J. de Jong, alle van Loenen.

Volgens rapport lag ultimo Oct. half October te Oostende: C. Kastner, van hier naar Kopenhagen. Rep. O. M. Scholl, voerende het Schip *Minerva*, van Pillau bestwards. G. Schuitemaker, van Rotterdam, te Port à Port E. Kemp, te Hayle. J. H. le Roux, te Falmouth. A. Stewen, te Liverpool. G. de Jong, te Dunkerken. A. Stewen, te Liverpool. A. Molengraaf, te Gravenhage. W. Medd en C. Scharp, alle 5 van Rotterdam. Kapt. N. Wilkens, van Amsterdam, te Hull. T. Husband, van Rotterdam, te Sunderland. Kapt. Kiel, van Arendal, te Leith. Kapt. Kiel, van Arendal, te Leith. Kapt. Kiel, van Arendal, te Leith